

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії
Харківського національного
економічного університету
імені Семе́на Кузне́ця

Володимир ПОНОМАРЕНКО

2025 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

освітній ступінь «МАГІСТР»

спеціальність СЗ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ»
освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

Харків
2025

Програма фахового іспиту складена відповідно до Програми предметного тесту з політології та міжнародних відносин єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 р. № 155.

Програма тесту з політології та міжнародних відносин передбачає 6 тематичних розділів: «Історія політичних вчень», «Загальна теорія політики», «Політичні інститути та процеси», «Теорія міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Світовий порядок та геополітика».

Завдання фахового іспиту складено з метою виявлення знань, умінь, компетентностей, якими повинен володіти бакалавр за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини» освітньо-професійна програма (спеціалізація) «Міжнародні відносини» (табл. 1).

Таблиця 1

Основні компетентності, якими повинен володіти бакалавр за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини»

Професійні компетентності
1. Загальні:
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Здатність працювати в міжнародному контексті.
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
2. Спеціальні (фахові):
Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій
Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.
Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.
Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

ЗМІСТ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

РОЗДІЛ 1. Історія політичних вчень

Політичні вчення в період Стародавнього Сходу. Політичні вчення в Давньому Китаї (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи). Політичні вчення «Артхашастра»). Політичні вчення в добу Античності. Політичні вчення в Давній Греції (Платон, Аристотель). Політичні вчення в Давньому Римі (Цицерон, Марк Аврелій). Політична думка за доби Відродження та Нового часу. Політичні вчення в період європейського Ренесансу (Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, Ж. Боден). Політичні вчення в Англії XVII–XIX століття: (Т. Гоббс, Дж. Локк, І. Бентам). Політичні вчення у Франції XVIII – XIX століття: (Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль). Політичні вчення в Німеччині XVIII–XIX століття: (І. Кант, Г. Гегель)

Політична думка в Україні. Політична думка за доби Київської Русі («Руська правда» Ярослава Мудрого, політичний зміст «Повчання» Володимира Мономаха). Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С. Оріховський-Роксолан, І. Вишенський, «Конституція» П. Орлика). Політична думка України в XIX та першій половині XX століття. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко). Політичні ідеї І. Франка. Політичні ідеї М. Грушевського. Політичні ідеї В. Винниченка

РОЗДІЛ 2. Загальна теорія політики

Поняття, види та функції політики. Поняття політики. Теоретичні витоки поняття «політика» (Платон, Аристотель, М. Вебер). Політика як policy, politics та polity. Види політики, суб'єкти та функції політики. Директивне, функціональне, комунікативне розуміння видів політики. Соціальні, інституціональні та функціональні суб'єкти політики. Функції політики: управління, інтеграції, визначення цілей, соціалізації.

Політична влада як суспільне явище. Поняття, види і концепції політичної влади. Поняття і види влади. Концепції політичної влади (реляціоністська, телеологічна, системна, біхевіоралістська). Підходи до пояснення природи влади (біологічний, антропологічний, політологічний). Ознаки політичної влади (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та противаг, легальність, легітимність (традиційна; раціонально- легальна, харизматична)

Функції політичної влади (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуюча, стабілізаційна). Ресурси політичної влади. Поняття ресурсів політичної влади (утилітарні, примусові, нормативні). Механізми реалізації політичної влади (панування, керівництво, управління, контроль).

Політична система суспільства. Поняття політичної системи. Структура політичної системи (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми). Функції політичної системи (політичного цілепокладання, владно-політичної інтеграції суспільства, регулятивна). Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд). Типології політичних систем Г. Алмонда (англо-американська політична система, континентально-європейська політична система). Політична система сучасної України.

Політичні ідеології. Політична ідеологія лібералізму. Класичний лібералізм (Дж. Локк, Б. Констан, Дж. С. Мілль). Неолібералізм (Ф. А. фон Гайєк, Л. фон Мізес). Політична ідеологія консерватизму. Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е. Берк). Український політичний консерватизм В. Липинського. Неоконсерватизм (Д. Белл, І. Крістолл).

Політична ідеологія марксизму. Комунізм (К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін). Соціал-демократія (К. Каутський, Е. Бернштейн). Політична ідеологія націоналізму. Теоретичні засади націоналізму (Е. Геллнер, Е. Сміт). Концепція українського націоналізму. М. Міхновського. Інтегральний український націоналізм Д. Донцова.

Політичні еліти та політичне лідерство. Політичні еліти Поняття та функції політичних еліт. Концепції та типології політичних еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс). Політичне лідерство. Поняття політичного лідерства. Концепції політичного лідерств (ситуативна, конститuentів (послідовників), психологічна). Функції політичного лідерства (інтегративна, комунікативна, програмна, управлінська, мобілізаційна, легітимації). Типологія політичних лідерів М. Германн (лідер-прапорносець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний).

РОЗДІЛ 3. Політичні інститути та процеси

Держава як політичний інститут. Держава: поняття та ознаки Поняття держави. Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна). Ознаки держави (суверенітет, територія, населення, влада, легальний примус).

Державний устрій. Поняття державного устрою та його форми (унітарна, федеративна, конфедеративна). Форма державного устрою сучасної України. Форми державного правління. Поняття форми державного правління. Монархія як форма державного правління (абсолютна монархія, конституційна (парламентська) монархія. Республіка як форма державного правління. Типи республіка (президентська, парламентська, змішана (парламентсько-президентська, президентсько- парламентська республіки).

Форма державного правління в сучасній Україні. Політичні режими та їх типи. Поняття політичного режиму. Демократичний політичний режим. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм).

Форми демократії (представницька, пряма, демократія участі) Формування демократичного політичного режиму в сучасній Україні. Авторитарний політичний режим (поняття, ознаки). Тоталітарний політичний режим. Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму (культ особи тоталітарного лідера, монопольна ідеологія, контроль за всіма сферами суспільного життя, диктатура однієї партії). Класичні форми тоталітарних політичних режимів (фашистський, комуністичний, нацистський).

Політичні партії та партійні системи. Поняття, функції й типології політичних партій. Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії). Функції політичних партій (ідеологічна, пропагандистська, функція політичного представництва соціальних інтересів, функція досягнення та здійснення влади, функція розробки політичного курсу влади, функція політичного рекрутування). Типології політичних партій (ліві – центристські – праві політичні партії; типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії). Партійні системи. Поняття партійних систем. Типи партійних систем (однопартійна,

двопартійна, багатопартійна). Типологія партійних систем за Дж. Сарторі. Типологія партійних систем за Є. Вятром. Партійна система сучасної України.

Вибори та виборчі системи. Поняття виборів. Демократичні принципи виборів (вільне волевиявлення, загальність, рівність, таємне голосування). Поняття та різновиди виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана). Виборча система сучасної України. Вибори Президента України. Вибори до Верховної Ради України. Суб'єкти виборчого процесу в Україні. Громадянське суспільство. Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства (самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства; Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні). Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства (поняття громадських організацій і рухів; громадські організації і рухи в сучасній Україні). Волонтерський рух в Україні.

Розділ 4. Теорія міжнародних відносин

Теоретичні основи міжнародних відносин. Об'єкт, предмет, функції теорії міжнародних відносин. Основні підходи до визначення поняття «теорії міжнародних відносин». Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Структура та функції теорії міжнародних відносин. Співвідношення понять «міжнародні відносини» «міжнародна політика», «світова політика». Ознаки та принципи міжнародних відносин. Типи та рівні міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних відносин. Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин.

Держава як суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні урядові організації як суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні неурядові організації як суб'єкт міжнародних відносин. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародних відносин. Індивіди як суб'єкт міжнародних відносин. Нетрадиційні суб'єкти міжнародних відносин.

Системи міжнародних відносин. Поняття, ознаки, структура міжнародної системи. Основні підходи до типології міжнародних систем. Типи міжнародних систем за М.Капланом, Е.Луардом, Е.Чемпелем. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи. Історичні типи міжнародних систем. Вестфальська система. Віденська система. Версальсько-Вашингтонська система. Ялтинсько-Потсдамська система

Основні теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм В.Вільсона. Політичний ідеалізм У.Ліппмана. Політичний реалізм. Поміркований напрям (Г.Моргентау, Дж.Кеннан). Центристський напрям (У.Ростоу). Ультраконсервативний напрям (Р.Страус-Хюпе). Лібералізм в теорії міжнародних відносин. Лібералізм Дж. Ная – молодшого. Лібералізм Р. Кохейна. Модернізм в теорії міжнародних відносин. Теорії міжнародних систем. Теорії конфлікту. Теорії міжнародної інтеграції. Теорії прийняття рішень (Л.Річардсон). Критика модернізму в теорії міжнародних відносин. (Х.Булл). Неокласичні теорії міжнародних відносин. Неореалізм (К.Уолтц). Неомарксизм (І.Валлерстайн).

Розділ 5. Зовнішня політика України

Зовнішня політика держави. Поняття «зовнішня політика держави». Основні принципи зовнішньої політики держави. Суб'єкти зовнішньої політики. Цілі зовнішньої політики держави. Основні складові зовнішньої політики держави. Функції зовнішньої політики держави. Чинники, які визначають стан держави на світовій арені. Інструменти зовнішньої політики держави. Основні підходи до типології зовнішньої політики держави

Сутність, функції та форми дипломатії. Національні інтереси держави на міжнародній арені. Зміст поняття «національний інтерес». Структура національного інтересу держави. Види національного інтересу держави. «Сила» у міжнародних відносинах. Поняття «сили» у міжнародних відносинах. Фактори «сили» держави на міжнародній арені. «Баланс сил» та його роль у міжнародних відносинах. «Жорстка сила», «м'яка сила» та «розумна сила».

Міжнародні конфлікти. Поняття та ознаки міжнародних конфліктів. Типи міжнародних конфліктів. Причини виникнення міжнародних конфліктів. Функції міжнародних конфліктів. Етапи розвитку міжнародних конфліктів. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів. Поняття та ознаки гібридної війни.

Україна в системі міжнародних відносин. Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України. Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України. після проголошення державної незалежності в

1991 році. Міжнародне визнання України. Національні інтереси України та їх реалізації через зовнішню політику. Поняття та особливості національних інтересів України. Цілі та принципи зовнішньої політики України. Зовнішньополітичний потенціал України (фактори сили). Інституційно-нормативні засади зовнішньої політики України. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України. Центральні органи зовнішніх відносин України. Закордонні органи зовнішніх відносин України. Участь України в міжнародних організаціях. Україна в універсальних міжнародних організаціях (ООН). Україна в спеціалізованих міжнародних організаціях (СОТ, МВФ, ЮНЕСКО). Україна в регіональних міжнародних організаціях (ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, Рада Європи). Європейський та євроатлантичний вектори зовнішньої політики України. Співпраця України та ЄС. Етапи становлення ЄС. Нормативно-правові засади ЄС. Інститути Європейського Союзу. Основні етапи відносин Україна – ЄС. Нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС (УПС, Угода про асоціацію) Ініціатива ЄС «Східне партнерство» та участь у ній України. Співпраця України з НАТО. НАТО як основний безпековий інститут держав Заходу. Нормативно-правові засади співпраці України та НАТО. Основні форми співпраці України та НАТО. Основні сфери співпраці України та НАТО. Двосторонні відносини України моменту відновлення державної незалежності (1991 р.)

Сучасний стан українсько-американських відносин. Нормативно-правове регулювання відносин України зі США. Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США. Особливості співпраці України та США в умовах російсько-української війни. Двосторонні відносини України з державами-сусідами. Відносини України та Польщі. Відносини України та Угорщини. Відносини України та Словаччини. Відносини України та Румунії. Відносини України та Молдови. Відносини України та Білорусі. Сучасний стан українсько-російських відносин. Основна договірна база українсько-російських відносин Окупація Криму та агресія РФ на Сході України

Розділ 6. Світовий порядок та геополітика

Геополітика та геостратегія. Теоретичні основи геополітики. Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика». Структура, функції та особливості геополітики. Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки. Основні закони геополітики. Парадигми геополітики.

Дуалістична парадигма геополітики. Геоелекономічна парадигма геополітики. Цивілізаційна парадигма геополітики. Циклічна парадигма геополітики. Теоретичні школи геополітики. Німецька школа геополітики (Ф.Ратцель, Р.Челлен, К.Хаусхофер, К.Шмітт). Англо-американська школа геополітики (Г.Маккіндер, А. Мехен, Н. Спайкмен, З. Бжезинський, Ф. Фукуяма, С. Гантінгтон). Українська школа геополітики (С.Рудницький, Ю.Липа). Геостратегія. Поняття, типологія та ознаки геостратегії. Структурні елементи геостратегії держави. Геостратегічні цілі та пріоритети держави.

Міжнародний порядок. Поняття та основні категорії міжнародного порядку. Міжнародний порядок. Світовий порядок. Глобальний порядок. Моделі та типології міжнародного порядку. Різновиди міжнародного порядку. Моделі світового порядку за С. Хоффманом та С.Гантінгтоном. Забезпечення світового порядку. Механізми забезпечення світового порядку. Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер).

Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародна інтеграція. Поняття та види міжнародної співпраці. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції. Основні моделі інтеграційних об'єднань. Глобалізація як фактор міжнародних відносин. Поняття та типи глобалізації. Класифікація глобальних проблем. Антиглобалістський рух.

Приклади завдань

Виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й позначте його.

1. *Визначте підсистему політичної системи суспільства, до якої належать закони, звичаї, традиції, мораль.*

А Функціональна.

Б Комунікативна.

В Духовно-ідеологічна.

Г Нормативна.

2. *Ознакою якої форми державного правління є право президента одноосібно формувати склад уряду (за номінальної участі парламенту), керувати ним і нести персональну відповідальність за його функціонування?*

А Парламентсько-президентської республіки. Б Парламентської республіки.

В Президентської республіки Г Президентсько-парламентської республіки.

3. *Ознакою якої системи міжнародних відносин є розподіл сфер впливу у світі між двома наддержавами?*

А Вестфальської.

Б Віденської.

В Версальсько-Вашингтонської.

Г Ялтинсько-Потсдамської.

4. *Яка форма правління згідно з ученням Аристотеля сприяє формуванню «середнього» прошарку суспільства?*

А Монархія.

Б Аристократія.

В Демократія.

Г Політія.

5. *Яка з виборчих систем сприяє становленню в державі багатопартійності?*

А Мажоритарна система абсолютної більшості. Б Мажоритарна система відносної більшості.

В Пропорційна виборча система.

Г Змішана виборча система.

6. *Яка політологічна концепція трактує сутність політики як інструментальний розподіл між інститутами влади обов'язків і повноважень з метою забезпечення ефективності управління?*

А Методична.

Б Функціональна.

В Ліберальна.

Г Дидактична.

7. *Який фактор є важливим для стабільності, миру та розвитку рівноправних міжнародних відносин?*

А Світова політика.

Б Міжнародна політика.

В Міждержавна політика.

Г Національна політика.

8. *Від претензій на яку українську територію відмовилася Румунія в результаті підписання Договору про відносини добросусідства та співробітництва в 1997 р.?*

А Південну Бессарабію.

Б Острів Зміїний.

В Закарпатську область.

Г Західне Поділля.

9. Який етап західноєвропейської економічної інтеграції був започаткований Єдиним європейським актом 1986 року?

А Зона вільної торгівлі.

Б Митний союз.

В Єдиний ринок.

Г Економічний союз.

10. Прикладом якого геополітичного поля слугує простір трансатлантичної спільноти?

А Метаполя.

Б Перехресного поля.

В Тотального поля.

Г Ендемічного поля.

11. За допомогою якого методу Л. Річардсон досліджував процеси, пов'язані з гонкою озброєнь?

А Математичного моделювання.

Б Контент-аналізу.

В Когнітивного картування.

Г Порівняльного аналізу.

12. Який документ закріплює намір України дотримуватися трьох неядерних принципів?

А Декларація про державний суверенітет, 16 липня 1990 року.

Б Акт проголошення незалежності, 24 серпня 1991 року.

В Будапештський меморандум, 5 грудня 1994 року.

Г Біловезька угода, 8 грудня 1991 року.

13. Яке з тверджень відповідає етатичному підходу до типології суб'єктів міжнародних відносин?

А Головну роль у міжнародних відносинах відіграють неурядові асоціації.

Б Головними суб'єктами міжнародних відносин є міжнародні інституції.

В Головну роль у міжнародних відносинах мають відігравати транснаціональні корпорації.

Г Головними суб'єктами міжнародних відносин виступають держави.

Рекомендована література:

1. Бжезінський З. Велика шахівниця / З. Бжезінський ; пер. з англ. О. Фешовець. – Харків : Ранок : Фабула, 2019. – 288 с.
2. Геополітика в постатях і термінах: підручник для студентів і аспірантів спеціальності «Політологія» / М. Вегеш, М. Палінчак, В. Петрінко. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 786 с.
3. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : «Новий Світ–2000», 2017. – Т.1.: Від зародження до початку XX ст. – 404 с.
4. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін / Анатолій Максимович Зленко ; передм. Дмитро Кулеба ; худож.-оформ. О. А. Гугалова-Мешкова. – 2-ге вид, розширен. і допов. – Харків : Фоліо, 2021. – 589.
5. Зовнішня політика та національна безпека : навч. посіб. / Г. П. Ситник, Д. В. Неліпа, М. Г. Орел. - Київ : Кравченко Я. О., 2021. - 243 с.
6. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин / Микола Капітоненко. – Чернівці: Книги - ХХІ, 2019. - 272 с.
7. Коннова Н. О. Механізм трансбіополітичного переходу у геополітиці / Н. О. Коннова, О. М. Кузь, В. Ф. Чешко // Філософія та політологія в контексті сучасної культури. – 2022. – Т. 14. – № 2. – С. 119–129. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29596>
8. Коротков Д.С. Вплив ліберально-ідеалістичного напрямку на традиційну гегемонію реалістів у теорії міжнародних відносин / Д. С. Коротков // Філософія та політологія в контексті сучасної культури, – 2020 – Т. 12- Вип.2. - С 87-93. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25647>
9. Коротков Д. С. Міжнародні неурядові організації: характер впливу на сучасні міжнародні відносини / Д. С. Коротков // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. - 2022. №3(14). - С. 18–30. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28604>
10. Коротков Д. С. Пріоритети геостратегії США в контексті геополітичних концепцій / Д. С. Коротков // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 131 (4). – С. 474-477

11. Кузь О. М. Геополітика / О. М. Кузь, Д. С. Коротков. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 180 с.

12. Лісовська Ю.П. Політика міжнародних відносин: проблеми та перспективи : навч. посібник / Ю. П. Лісовська, П. М. Лісовський. – Київ : Ун-т «Україна», 2021. – 350 с.

13. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : навч. посібник / П. М. Лісовський. – Київ : Кондор, 2019. - 156 с.

14. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 200 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25295>

15. Міжнародні організації : навч. посіб. : вид. 2-ге, перероб. та доп. / Укладачі: Т. В. Андросова, О. В. Кот, В. О. Козуб. - Харків : ХДУХТ, 2018. - 235 с.

16. Політологія у схемах, таблицях, визначеннях: навч. посіб. / М. П. Гетьманчук [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. - 271 с.

17. Програма предметного тесту з політології та міжнародних відносин єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 р. № 155. URL : https://osvita.ua/doc/files/news/857/85754/Pro_zatv_Prohr_predm_testu_politol_m_izhn.pdf

18. Теорія міжнародних відносин: підручник / М.П. Требін, Л.М. Герасіна, О.Ю. Панфілов та ін. - Харків: Право, 2022. – 565 с.

19. Теорія та історія європейської інтеграції [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Кузь, Ю. І. Потоцька, І. В. Застава [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 181 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26375>

20. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин : навч. посіб. / С. О. Шергін. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 256 с.

21. Шульга М.А. Геополітика: навчальний посібник / МОН України, Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ: Київський ун-т, 2017. – 239 с.

22. Huntington S. The Third wave : Democratization in the Late Twentieth Century / S. Huntington. – Norman : University of Oklahoma Press, 1991. – 366 p.

23. Plazova T. Information Warfare as an Instrument of Geopolitical Influence on Ukraine: Main Aspects and The State's Response. / T. Plazova, O. Kuz, N. Konnova N., D. Korotkov, O. Galushchenko O // International Journal of Religion. 2024. Volume: 5.- Number 2. pp. 121-130. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32652>

Голова фахової атестаційної комісії

Олег КУЗЬ